

De SPF-IL als instrument voor het meten van kwaliteit van leven bij patiënten na een CVA

Samenvatting

Het aspect 'kwaliteit van leven' speelt in de hedendaagse gezondheidszorg een steeds belangrijkere rol. Steeds vaker wordt er op dit gebied onderzoek gedaan, met name op het terrein van de chronische ziekten. Een duidelijk beeld over de kwaliteit van leven van een patiënt met een chronische aandoening helpt inzicht te geven in de reacties van patiënten op de ziekte, maar voegt ook waarde toe bij het evalueren van de effectiviteit van therapeutische interventies. Een valide en betrouwbaar instrument die deze kwaliteit van leven op een juiste wijze kan meten is daarom zeer noodzakelijk.

Dit geldt ook voor de kwaliteit van leven van patiënten na een CVA. Een CVA (Cerebro Vasculair Accident) kan grote gevolgen hebben voor het leven van een patiënt. Veel voorkomende gevolgen zijn: verlammingen, problemen met spreken, uitval van het gezichtsvermogen en incontinentie. Dit kan zowel het fysieke als sociale welzijn van een patiënt sterk beïnvloeden. Om de kwaliteit van leven van deze patiënten op een juiste wijze te kunnen meten is het daarom noodzakelijk om een instrument te hebben die beide aspecten valide en betrouwbaar kan meten. De SPF-IL beschikt over beide aspecten, in tegenstelling tot de meeste andere meetinstrumenten. Toch is nooit onderzocht of de SPF-IL een geschikt instrument is voor het meten van de kwaliteit van leven bij CVA-patiënten. De volgende probleemstelling staat daarom in deze scriptie centraal: ***In hoeverre is de SPF-IL een valide en betrouwbaar instrument om de kwaliteit van leven te meten bij patiënten met een CVA?***

De verkorte versie van de SPF-IL bestaat uit 15 vragen die over vijf dimensies zijn onderverdeeld. Het sociale welzijn van de patiënt wordt gemeten door middel van de dimensies 'Affectie', 'Gedragsbevestiging' en 'Status'. Het fysieke welzijn kan worden verdeeld over de dimensies 'Comfort' en 'Stimulatie'. In dit onderzoek worden onder andere de scores van de CVA-patiënten (n=335) op de SPF-IL vergeleken met die van de scores van een populatie ouderen van 65 jaar en ouder (n=883) en de algemene Nederlandse bevolking van 18 tot en met 65 jaar (n=1094). De data van deze drie verschillende populaties is afkomstig uit eerder uitgevoerde onderzoeken. De betrouwbaarheid van deze drie datasets is voldoende. Uit de analyses is gekomen dat de kwaliteit van leven van CVA-

patiënten gemeten met behulp van de SPF-IL gemiddeld lager ligt dan die van de ouderen (65+) en de algemene

Nederlandse bevolking van 18 tot en met 65 jaar. Met name op de dimensies 'Stimulatie' en 'Comfort' (dimensies horende bij het fysieke welzijn) verschillen de gemiddeldes van de drie populaties significant van elkaar. Deze uitkomsten zijn niet opvallend aangezien de aandoening CVA veel grote gevolgen met zich meebrengt. Op de dimensie 'Affectie' scoren CVA-patiënten echter zeer hoog. De gemiddelde score op deze dimensie verschilt ook significant met die van de ouderen (65+) en de algemene Nederlandse bevolking van 18 tot en met 65 jaar. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat CVA-patiënten het verlies wat zij lijden op de dimensies 'Comfort' en 'Stimulatie' compenseren een toename in 'Affectie'. De patiënt focust zich meer op een andere dimensie waar hij of zij nog buffers heeft om de verliezen die hij of zij lijdt met betrekking tot 'Comfort' en 'Stimulatie' te substitueren en een achteruitgang in de kwaliteit van leven te voorkomen.

Daarnaast wordt onderzocht of de resultaten van CVA-patiënten gemeten met behulp van de SPF-IL correleren met de resultaten gemeten met behulp van andere meetinstrumenten als de EuroQol en de Visual Analogue Scale. Tussen alle drie de meetinstrumenten is een sterke correlatie gevonden. Er is met name een sterk positief verband tussen de dimensie 'Comfort' van de SPF-IL en de vijf dimensies van de EuroQol. Ook is er een sterke correlatie gevonden tussen de dimensie 'Comfort' en de Visual Analogue Scale. Daarentegen zijn er zeer zwakke verbanden ontdekt tussen de sociale dimensies van de SPF-IL en de dimensies van de EuroQol (met uitzondering van de dimensie 'Stemming') en de Visual Analogue Scale in het algemeen. Daarom kan geconcludeerd worden dat het sociale welzijn onvoldoende wordt gemeten met behulp van de EuroQol en de Visual Analogue Scale, in tegenstelling tot de SPF-IL.

Tenslotte is in dit onderzoek nagegaan of in de groep CVA-patiënten en bij ouderen (65+) dezelfde onderliggende factorstructuur is te herkennen als bij de oorspronkelijke steekproef van de algemene Nederlandse bevolking van 18 tot en met 65 jaar. Bij de meeste dimensies was dit inderdaad het geval. Een kleine uitzondering was de dimensie 'Gedragsbevestiging'.

Geconcludeerd kan worden dat de SPF-IL, in tegenstelling tot de EuroQol en de Visual Analogue Scale, zowel het sociale als fysieke welzijn van een CVA-patiënt op een juiste manier kan meten. Daarnaast komen de resultaten uit de uitgevoerde analyses overeen met de verwachtingen uit de literatuur. Ondanks een aantal tekortkomingen zet deze studie een eerste stap naar het gebruik van een valide en betrouwbaar generiek meetinstrument, niet alleen bij CVA-patiënten, maar in de care-sector in het algemeen.